

سرمقاله

حرفه‌ی پزشکی در همه‌ی اعصار و قرون گذشته با توجه ویژه به اخلاق قرین بوده است؛ اما مطرح نمودن/اخلاق پزشکی به‌عنوان علمی کاربردی، همراه با نگرشی متفاوت به اخلاق، تاریخچه‌ی چندان طولانی‌ای ندارد. در دهه‌های اخیر، پیشرفت‌های شگفت‌آور جامعه‌ی بشری در علوم و فناوری‌های گوناگون با چالش‌های اخلاقی فراوانی روبه‌رو شده است که بنا به ضرورت، رویکرد اخلاقی متفاوت و متناسبی را می‌طلبد تا در صحنه‌ی عمل و ارائه‌ی خدمات بهداشتی - درمانی کارآمد باشد. از این روست که به اذعان صاحب‌نظران، اخلاق پزشکی دیگر فقط شامل اوامر و نواهی اخلاقی نبوده یا یک علم نظری با مبانی و اصول ثابت و تکراری محسوب نمی‌شود. اخلاق پزشکی نوین با رویکردی پویا و نظارتی دقیق، علوم و فنون جدید را به چالش می‌کشد و اصول و راهنماهایی را به فراخور بیان می‌نماید تا چاقوی دو لبه‌ی علم صرفاً در خدمت جامعه‌ی انسانی قرار گیرد.

در این راستا اساتید، اندیشمندان و دست‌اندرکاران حوزه‌ی بهداشت و درمان کشور نیز در سال‌های اخیر گام‌های ارزشمندی برداشته‌اند. ناگفته نماند که جامعه‌ی پزشکی کشور ما به واسطه‌ی تاریخچه‌ای که در تربیت پزشکان وارسته و سرآمد در علم و اخلاق دارد، با انتظارات بجایی از سوی عموم جامعه روبه‌رو است که این امر، نهادینه نمودن اخلاق پزشکی را به‌صورت یک ضرورت روزمره مطرح نموده است. اما متأسفانه به‌نظر می‌رسد غفلت از آموزش‌های پایه‌ی لازم، عدم توجه به برخی ضرورت‌ها و عینیات جامعه و گرایش برخی پزشکان به کسب درآمد متناسب، نگرانی‌هایی را در جامعه ایجاد کرده است که عدم توجه به‌موقع به این موضوع می‌تواند با از بین رفتن قبح اخلاقی برخی اعمال و متداول شدن آن‌ها، شرافت حرفه‌ی پزشکی را خدشه‌دار نموده و از اعتماد جامعه به لیاقت و امانت‌داری پزشکان بکاهد. مواردی هم‌چون سهم‌خواهی در درمان یا ارجاع بیماران، جراحی‌های غیرضروری و ... که متأسفانه در صورت عدم توجه، در آینده‌ای نه‌چندان دور، به‌صورت اموری متداول در سطح جامعه‌ی پزشکی درخواهند آمد، توجه بنیادین به آموزش‌های اخلاق پزشکی و تغییر در برنامه‌های آموزشی پزشکان را الزامی می‌نماید.

مصادیق فوق‌الذکر به‌همراه مباحث اخلاقی در حوزه‌های نوینی چون پیوند اعضا، پژوهش‌های سلول‌های بنیادی، پژوهش‌های ژنتیک، تحقیقات بر رویان انسانی، شیوه‌های نوین کمک‌باروری و مانند آن‌ها، بر توجه عمیق‌تر دست‌اندرکاران در جهت کاربردی نمودن اخلاق پزشکی در کشور تأکید دارد. عدالت در حیطه‌ی بهداشت و درمان و ضرورت توجه ویژه سازمان‌های بیمه‌گر به ضرورت‌های این حوزه نیز مباحثی هستند که با اخلاق پزشکی نوین گره خورده‌اند. تدوین برنامه‌های جامع و جامعه‌نگر می‌تواند با افزایش آگاهی جامعه و کادر پزشکی، نقطه‌ی عطفی در ارتقاء اخلاقی جامعه‌ی پزشکی باشد.

با لحاظ نمودن مقدمه‌ی فوق، بدیهی است که در جامعه‌ی اسلامی ما، با وجود ارزش‌های والای معنوی و منابع غنی دینی، اخلاق پزشکی می‌باید رویکردی نوین را در دو بعد مبانی نظری و عملکرد تجربه نماید که با الطاف الهی طی دهه‌ی اخیر شاهد تحولاتی در این خصوص بوده‌ایم. در همین راستا، انتشار مجله‌ای با عنوان «اخلاق پزشکی» نیاز امروز جامعه‌ی ماست که دومین مجلد آن اکنون در دستان علاقه‌مندان این حوزه قرار می‌گیرد. اندیشمندان حوزه‌های مختلف از جمله فلسفه، اخلاق، حقوق و پزشکی و سایر اقشار با بیان دیدگاه‌های خود در قالب مقالات علمی ما را در رسیدن به اهداف‌مان یاری خواهند کرد. امید که با عنایات خداوند متعال گامی هر چند کوچک در این حوزه برداشته شود.

دکتر باقر لاریجانی

سردبیر مجله

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.